

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

PARTICIPATIVE ADMINISTRATION AFFECTING THE EFFECTIVENESS
OF SCHOOL MANAGEMENT UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3 IN PHRANAKHON SI AYUTTHAYA

ราม เรือนทองดี

Ram Ruanthongdee

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง

Wachapatr Techawattanasiridwrmrong

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

E-mail: ramawd29621@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาประสิทธิผลของ การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก โดยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้าน การดำเนินการ 2) ประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก สูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพล

* Received 30 June 2020; Revised 10 August 2020; Accepted 12 October 2020

เชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยด้านการกำกับติดตามและประเมินผล มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการ และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ ส่วนด้านการรับผลประโยชน์มีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 58.80% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม, ความสัมพันธ์, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the participatory administration of educational institutions under the Secondary Education Service Area Office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 2) to study the effectiveness of the administration of educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and 3) to study the relationship between educational institution participatory administration and the effectiveness of the administration of educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The research results were as follows: 1) The participatory management of the educational institutions at a high level. The highest level was in the aspect of operation. 2) The effectiveness of the school administration at a high level. The highest level was in the aspect of school change and development to keep up with the current situation. 3) The results of the hypothesis testing showed that participatory administration had a positive influence on the effectiveness of the administration of educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The aspect with greatest influence was monitoring and evaluation, followed by operations and decision - making, respectively. The benefit receiving had a negative influence on the effectiveness of the administration of educational institutions under the Secondary Education Service Area Office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, with the influence on the change in the effectiveness of the administration of

educational institutions under the Secondary Education Service Area Office 3, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

Keywords: Participatory Administration, Relationship, The Effectiveness of School

บทนำ

ในสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และประเทศไทยอยู่ในช่วงของยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามา มีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตกซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมซึ่งการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ในการสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าและเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมต้องเกิดจากการฝึกฝนเรียนรู้ไปสู่การลงมือปฏิบัติให้ได้นานออกมาอย่างมีคุณภาพ และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 จนถึงปัจจุบัน ฉบับที่ 12 ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งหมายถึงการพัฒนาการศึกษาให้ทันยุคทัน การเปลี่ยนแปลงของโลก สถานศึกษาจะเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาในช่วงวัยต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีความมั่งคั่งอดออม มีความโอปอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด และผู้ประกอบการยุคใหม่โดยประกอบสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานตามกฎหมายมีหน้าที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาและบริหารครูให้ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อม มีปัจจัยและวัฒนธรรมแตกต่างกัน การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่อย่างหลากหลายเพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแบ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) สถานศึกษาเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดใน

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารจัดการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และเสมอภาค (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) การดำเนินงานเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ปัจจัยที่มีการบริหารที่ดี ความสามารถในการจัดองค์กรและการใช้ทรัพยากรที่หามาได้ อย่างคุ้มค่า โดยมุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ดังนั้นสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องสนับสนุน ส่งเสริม กำกับดูแล และประเมินผลสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องของการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล และสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2561 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 29 โรงเรียน ซึ่งผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศทุกรายวิชา โดยมีผลคะแนนเฉลี่ยรวมระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 35.91 ระดับประเทศ ร้อยละ 37.50 และผลคะแนนเฉลี่ยรวมระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 33.71 ระดับประเทศ ร้อยละ 35.02 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, 2562)

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบใดที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในระดับใดบ้างกับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อสะท้อนปัญหาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาเพื่อจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ชุมชน และการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กับ ประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่สัมพันธ์ประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของ สถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,278 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 291 คน การกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิด มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัด พระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษา 4) ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และ 5) ประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามแนวคิด

ของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินการ 3) ด้านการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) กำหนดความมากน้อยในระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553)

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ความสามารถ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2) ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 3) ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน 4) ด้านการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และ 5) ด้านการแก้ปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) กำหนดความมากน้อยในระดับประสิทธิผลการดำเนินการของสถานศึกษา

นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อ ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค พบว่ามีความเชื่อมั่น (α) = .977

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษา 4) ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และ 5) ประสบการณ์การทำงานโดยการแจกแจง ความถี่ และร้อยละ (%)

การศึกษาเรื่องการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษเชิงสำรวจ (Survey Research) รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 291 ตัวอย่างสถิติใน การวิเคราะห์ผลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) อธิบายผลการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ

ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการนำข้อคำถามที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (ไศภิตา คล้ายหนองสรวง, 2558)

ทำการทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson's Correlation Coefficient ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter) โดยใช้ค่า Tolerance และ VIF ทดสอบว่าเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multi Collinearity) ประมวลผลข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ย 4.14 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 อยู่ในระดับมาก โดยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินการรองลงมา ด้านการตัดสินใจ ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ตามลำดับ

2. ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 โดยสูงสุด ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน รองลงมา ด้าน การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านการแก้ปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษา และด้านการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามลำดับ

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมา ด้านการดำเนินการ และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์มีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมโดยผลทดสอบแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมได้ร้อยละ 58.80% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อภิปรายผล

1. การศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก โดย สูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ รองลงมา ด้านการตัดสินใจ ด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิด ญัตติฯ พวงธรรม ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และ ปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความ เจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มี คุณภาพ โดยผลวิจัยพบว่า ด้านการตัดสินใจสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ร่วม ประชุมหารือ แลกเปลี่ยนความเห็น เพื่อกำหนดแผนจัดทำโครงการ กำหนดเป้าหมาย หรือ การดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ด้านการรับผลประโยชน์ สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสวัสดิการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบำรุงขวัญและ กำลังใจในการปฏิบัติงาน และด้านการกำกับติดตามและประเมินผล สูงสุด ครูและบุคลากร ทางการศึกษามีส่วนร่วมวิเคราะห์และประเมินผลงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุง พัฒนาในการดำเนินงานครั้งต่อไป (ญัตติฯ พวงธรรม, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด บวรลักษณ์ ศักดิ์วีไลพร ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การสนับสนุนทรัพยากร การบริหารงานและการขอความร่วมมือด้านบุคลากร (บวรลักษณ์ ศักดิ์วีไลพร, 2553) และสอดคล้องกับแนวคิด เมตต์ เมตต์การุณจิต ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หมายถึง การสนับสนุนด้านทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารงาน การทำกิจกรรม และประสานความช่วยเหลือ (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553)

2. การศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก โดย สูงสุด ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน รองลงมา ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน ด้านการแก้ปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษา และด้านการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ เรียม สุขกล้า ที่ให้แนวคิดไว้ว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน คือ ความสำเร็จของ โรงเรียนที่สามารถทำ หน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารครูที่ สามารถใช้ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามี ความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการผลิต นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

ความสามารถ ปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถ แก้ปัญหาภายในโรงเรียน (เรียม สุขกล้า, 2553)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการกำกับติดตามและประเมินผล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมโดยด้านการกำกับติดตามและประเมินผล มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมา ด้านการดำเนินการ และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์มีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมโดยผลทดสอบแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมได้ร้อยละ 58.80% สอดคล้องกับแนวคิด Mott ที่กล่าวว่าประสิทธิผลขององค์การในแง่ของความสามารถในการผลิต ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการยืดหยุ่นประกอบด้วยความสามารถ ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากผลวิจัยพบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการกำกับติดตามและประเมินผลมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.476 (Mott, P. E., 1972) สอดคล้องกับงานวิจัยสราวดี เฟิงศรีโคตร ที่ศึกษาวิจัยพบว่าการร่วมประเมินผลมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยนอกจากนี้จากผลวิจัยพบว่า อันดับรองลงมา ด้านการดำเนินการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.338 และด้านการตัดสินใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.330 (สราวดี เฟิงศรีโคตร, 2554) สอดคล้องกับแนวคิด กฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์ ที่กล่าวว่า การตัดสินใจนั้นเป็นเกณฑ์ที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา (กฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์, 2554)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และระดับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา ในภาพรวมพบว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาร้อยละ 58.80% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจากการวิจัยจะเห็นได้ว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่ผู้บริหาร ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษาในเชิงบวก **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** จากผลการวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ แม้พบว่าอยู่ในระดับมาก แต่กลับมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และมีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบ การเสริมแรง ให้กำลังใจ และจัดสวัสดิการที่เหมาะสม สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในทางบวกต่อสถานศึกษา **ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และผู้ปกครอง 2) ควรศึกษาปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ควรศึกษาปัญหาและพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- เรียม สุขกล่ำ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. ในวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ในวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพมหานคร: องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- กฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการจัดทรัพยากรมนุษย์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ณัฐรภา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สรวดี เพ็งศรีโคตร. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2562). ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2562. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2562 จาก <http://www.secondary3.go.th/main/news/7752.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Mott, P. E. (1972). The characteristic of efficient organizations. New York: Harper & Row.